

Gjennomgang av Obligatorisk Øvelsesoppgave

ECON 1310

26. oktober

2015

Oppgave 1

Fremgangsmåte:

- Forklare med ord, men holde det kort
- Forholde seg til den virkelige verden mer enn modellene
- Vise at man kan retningen på effektene, og årsaken bak

Oppgave 1i)

Vil en reduksjon i renten påvirke privat konsum, og i så fall hvordan?

Lavere rente:

- Billigere å låne
- Mindre lønnsomt å spare
- Relativt billig å konsumere i dag

Oppgave 1i)

Vanlige unøyaktigheter:

- Disponibel inntekt går opp for de med lån, men ikke for alle (ned for de som sparer)
- At c_2 er positiv er ingen *forklaring*, det er en representasjon av effekten i Keynes-modellen
- Lavere rente senker ikke prisene
(heller en motsatt effekt på lang sikt – men ikke nødvendig å ta med)

Oppgave 1ii)

Vil en reduksjon i forventet fremtidig inntekt påvirke privat konsum, og i så fall hvordan?

Lavere forventninger til framtiden:

- Ønsker økt sparing
- Reduserer konsumet
- Bygger på et ønske om «jevn konsumbane»

Oppgave 1ii)

Vanlige unøyaktigheter:

- Selv om vi kan fange opp slike endringer med z^c i Keynes-modellen, er effekten ikke eksplisitt med i modellen
- Økt pessimisme kan gi lavere aktivitet som gir redusert inntekt og dermed lavere konsum, men denne effekten er sekundær (aktiviteten reduseres pga økt sparing)

Oppgave 1iii)

Vil økt innenlandsk etterspørsel som fører til økt BNP i Norge påvirke importen til Norge, og i så fall hvordan?

Økt etterspørsel:

- Deler av konsum er import
- Deler av investeringer skjer ved bruk av import
- Deler av innenlandsk produksjon bruker importerte varer
- Importen øker med BNP

Oppgave 1iii)

Vanlige unøyaktigheter:

- Effekten via valutakurs og kjøpekraft kan være relevant, men den er sekundær

Oppgave 1iv)

Vil økt innenlandsk etterspørsel som fører til økt BNP i Norge påvirke norsk eksport, og i så fall hvordan?

Økt etterspørsel:

- Ingen direkte påvirkning på eksport
- Mulig langsiktig effekt via prisnivå (økt prisnivå i Norge, lavere eksport)

Oppgave 1iv)

Vanlige unøyaktigheter:

- Økt etterspørsel øker ikke produksjonen mer enn hva vi ønsker å konsumere i Norge
- Eksportbedrifter kan i teorien velge å redusere eksporten for å møte etterspørselen hjemme, men denne effekten vil i praksis være minimal pga. bl.a. sammensetningen av eksportvarer

Oppgave 1v)

Vil et fall i importprisene påvirke veksten i konsumprisindeksen, og i så fall hvordan?

Fall i prisene på import:

- Importerte varer viktig del av KPI
- Indeksen faller

Oppgave 1v)

Vanlige unøyaktigheter:

- Lavere importpriser kan *muligens* gi økt aktivitet i Norge, og dermed inflasjon, men det vil i tilfelle være en sekundær effekt på lengere sikt.
- Lavere importpriser kan være en indikator på høy aktivitet og inflasjon i Norge, men da er det ikke en årsak til økt KPI, men et resultat av.

Oppgave 1vi)

Vil lavere arbeidsledighet påvirke lønnsveksten, og i så fall hvordan?

Lavere ledighet:

- Økt makt til arbeidstakere, mindre til arbeidsgivere
- Framforhandlet lønn øker

Oppgave 1vi)

Vanlige unøyaktigheter:

- Økte inflasjonsforventninger ved lav ledighet kan gi ytterligere økning i lønnsveksten, men dette er en sekundær effekt, og den kan virke motsatt dersom forhandlingspartene bryr seg sterkt om ledighetsnivået.

Oppgave 1vii)

Hvordan måles et offentlig sykehus sitt bidrag til bruttonasjonalproduktet i Norge?

Lavere ledighet:

- Offentlige tjenester antas å ha verdi lik kostnad
- Måles ved kostnadene med å drive sykehuset

Oppgave 1vii)

Vanlige unøyaktigheter:

- Offentlige sykehus selger ikke sine tjenester på vanlig måte, og kan dermed ikke måles ved markedspriser
- Man regner ikke på verdien av alle livene sykehuset redder osv.

Oppgave 2

Fremgangsmåte

- Bruk modellen og skriftlige forklaringer
- Finn uttrykket for virkningene og forklar ut i fra det
- En skriftlig forklaring holder ikke til ståkarakter
- Et uttrykk uten forklaring er tilsvarende mangelfullt

Oppgave 2i)

Hva blir virkningen på BNP og den offentlige budsjettbalansen av en eksogen reduksjon i offentlig bruk av varer og tjenester, $\Delta G < 0$?

- $$\Delta Y = \frac{1}{1 - c_1(1 - t) - b_1} \Delta G$$

Oppgave 2i)

Redusert offentlig bruk av varer og tjenester gir redusert produksjon. Dette gir redusert inntekt til konsumentene, denne nedgangen blir noe motvirket av lavere skatt, men den totale effekten på disponibel inntekt er negativ, noe som gir redusert etterspørsel etter konsum, og dermed ytterligere nedgang i produksjon. Lavere produksjon gjør også at investeringer blir mindre lønnsomme, og etterspørselen etter investeringsvarer går ned, noe som reduserer BNP ytterligere

Oppgave 2i)

Husk at alle effektene forklart over fanges opp av multiplikatoren.

De skjer ikke i tillegg til ΔY , de er ΔY

Husk også at siden modellen er statisk skjer «alt på en gang», og man tilpasser seg til en ny likevekt momentant.

Oppgave 2i)

$$\Delta B = \Delta T - \Delta G =$$

$$t\Delta Y - \Delta G =$$

$$\frac{t}{1 - c_1(1 - t) - b_1} \Delta G - \Delta G =$$

$$\frac{-(1 - c_1)(1 - t) + b_1}{1 - c_1(1 - t) - b_1} \Delta G$$

Oppgave 2i)

Usikkert hvilken effekt som er størst.

Rimelig å anta

$$(1 - c_1)(1 - t) > b_1$$

Slik at budsjettbalansen styrkes

Oppgave 2i)

Reduserte utgifter styrker balansen

Reduserte inntekter (skatter) med BNP svekker balansen

Oppgave 2ii)

Hvordan avhenger størrelsen på virkningen på BNP i spørsmål i) av størrelsen på koeffisienten b_1 ?

- $$\Delta Y = \frac{1}{1 - c_1(1 - t) - b_1} \Delta G$$

Økt b_1 gir økt multiplikator.

- Så må man svare på **hvorfor**

Stor b_1 innebærer at investeringene faller mye når BNP reduseres, noe som forsterker nedgangen i BNP

Oppgave 2iii)

Anta at det skjer en endring i inntektsfordelingen som gjør at konsumet faller. Hvordan vil du fange opp dette i denne modellen? Hva blir virkningen på BNP?

- Økt inntekt til kapitaleiere (som sparer mye) kan gi mindre økning konsum enn økt inntekt til arbeidere
- Derfor kan et skifte i fordelingen fra arbeidere til kapitaleiere gi redusert konsum

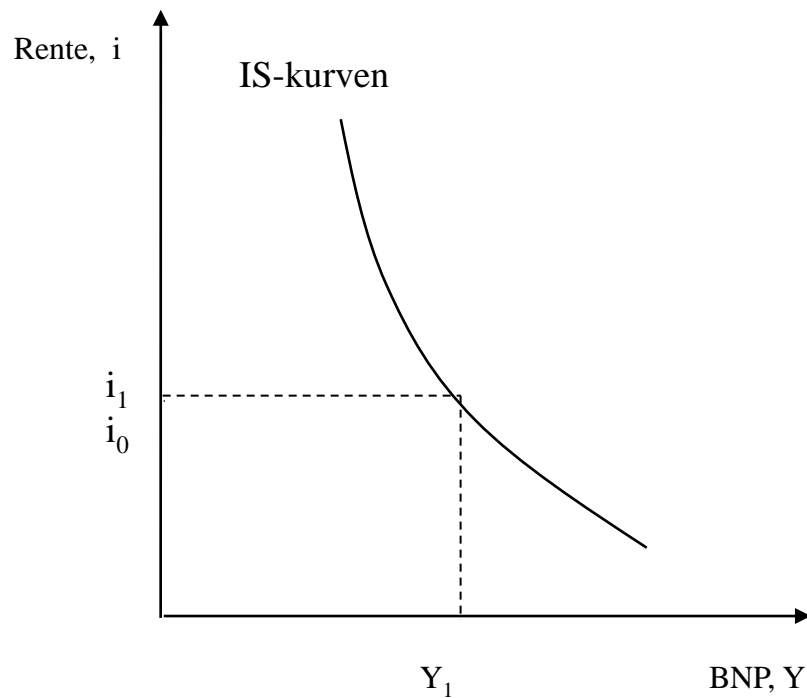
Oppgave 2iii)

Dette er utenfor vår modell, så vi må analysere det ved å introdusere et eksogent sjokk.

- Reduserer z^c
- $$\Delta Y = \frac{1}{1 - c_1(1 - t) - b_1} \Delta z^c$$
- BNP går ned, forklar hvorfor

Oppgave 2v)

Tegn opp en figur som viser ligning (5) i et diagram med Y på horisontalaksen og i på vertikalaksen. Forklar hvorfor IS-kurven (5) er fallende.

Oppgave 2v)

- Om vi holder parametere og andre eksogene variabler konstant vil en hver verdi på renta gi et bestemt nivå på BNP
- Lav rente gir høy etterspørsel etter både konsum og investeringsvarer, og dermed høy produksjon (BNP)
- Husk at IS-kurven gir BNP som funksjon av renta, ikke omvendt.

Oppgave 2vi)

Anta at IS-kurven er svært bratt. Hvilken eller hvilke økonomiske mekanismer kan føre til dette?

Bratt kurve dersom:

- Endring i renta gir liten effekt på BNP

- $$\Delta Y = \frac{-(b_2 + c_2)}{1 - c_1(1 - t) - b_1} \Delta i$$

- Enten: b_2 og/eller c_2 liten
- Eller: multiplikatoren liten

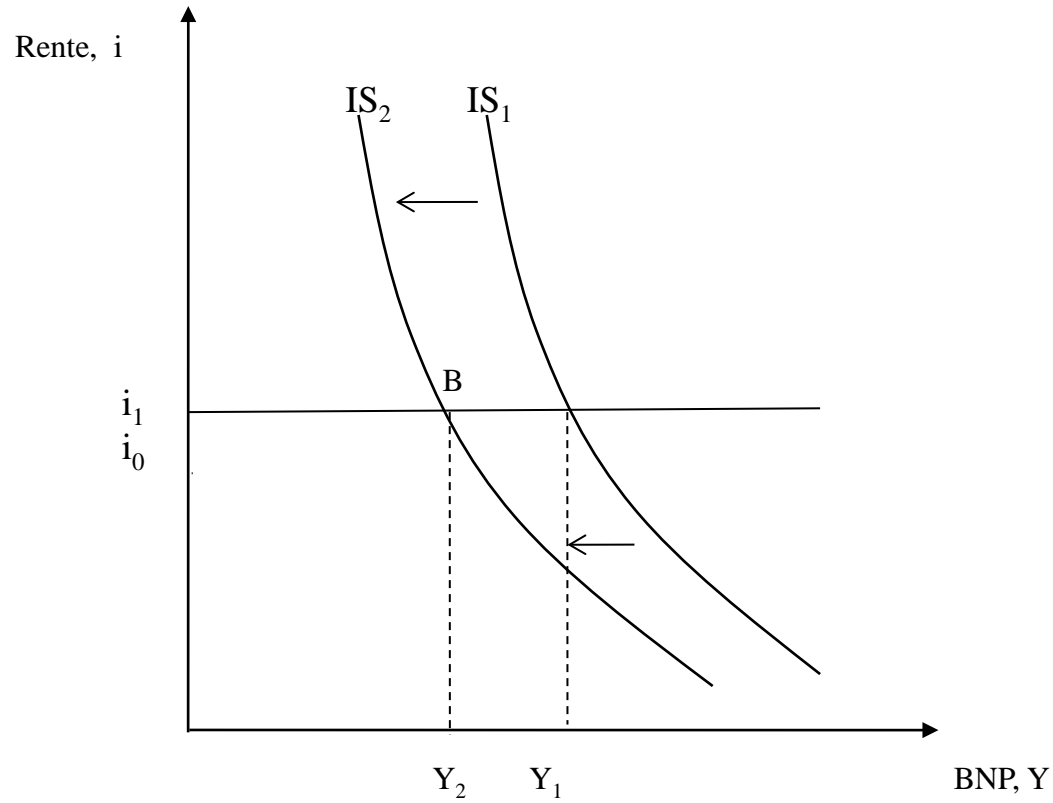
Oppgave 2vi)

Bruk figuren til å vise konsekvensene av en reduksjon i offentlig bruk av varer og tjenester, $\Delta G < 0$, på BNP, dersom rentenivået holdes konstant.

$\Delta G < 0$:

- $$\Delta Y = \frac{1}{1 - c_1(1 - t) - b_1} \Delta G$$
- Lavere BNP for et hvert rentenivå

Oppgave 2vi)

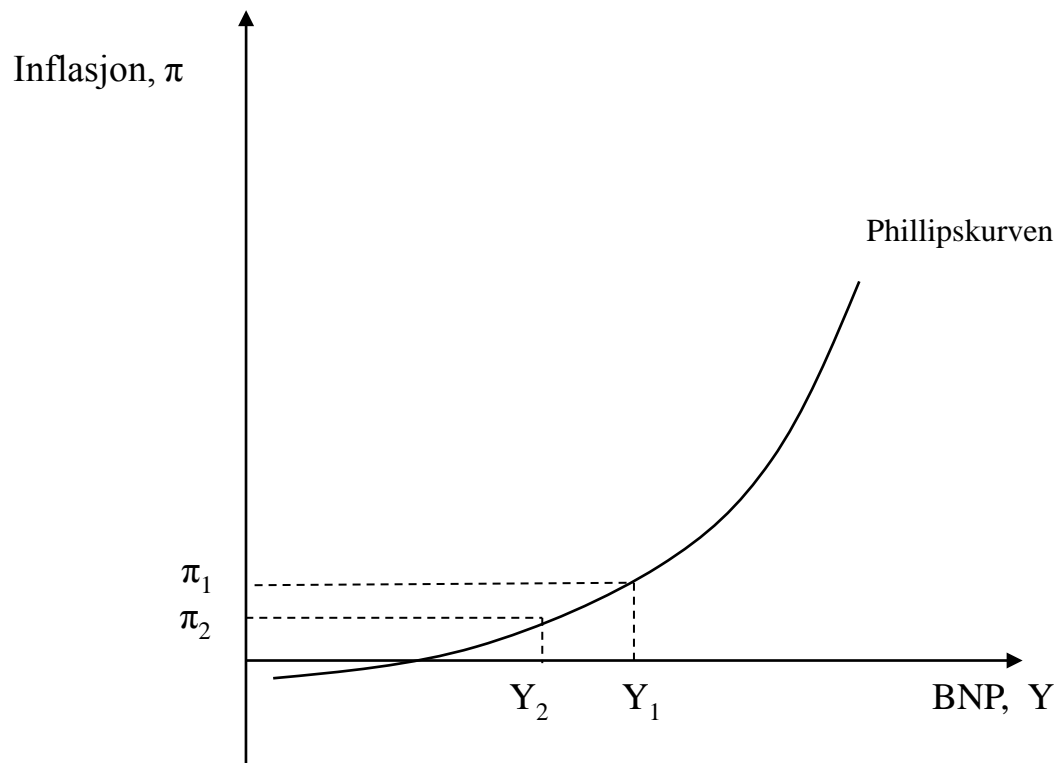

Oppgave 2vii)

Vis i en figur og forklar med ord hva som skjer med inflasjonen

- Redusert BNP gir økt arbeidsledighet
- Økt ledighet gir økt makt til arbeidsgiverne i lønnsforhandlinger
- Lønns- og prisnivå går ned i forhold til en situasjon hvor $\Delta G = 0$
- Lavere inflasjon

Oppgave 2vii)

Oppgave 2viii)

Diskuter kort hva en sentralbank med et fleksibelt inflasjonsmål ville gjøre i den situasjon som beskrives i punkt vi).

- Dersom inflasjonen før nedgangen i G var på målet vil sentralbanken redusere renta
- Her kan man vise RR-IS diagrammet, men siden det står diskuter kort er det unødvendig.
- Man kan også vise hvilket rentenivå som gir fullstendig stabilisering
- Har man tidligere forklart hvorfor lavere rente gir økt BNP kan man nøye seg med å henvise til det framfor å forklare på nytt

Oppgave 3)

Forklar hva som er forskjellen på automatisk stabilisering og aktiv stabiliseringspolitikk.

Forklar forskjellen både ved å bruke ligning (5) ovenfor, med likevektsløsningen for Y , og ved å forklare hva forskjellen er i en virkelig økonomi.

- Automatisk: Følger av lover og regler
- Aktiv: Valg som tas av myndighetene

Oppgave 3)

Automatisk:

- t – Endogent skattebeløp gjør at effekten på disponibel inntekt av redusert aktivitet blir mindre enn den hadde vært

I praksis:

- Folk har krav på trygd (negativ skatt) om de mister jobben, og betaler mindre i skatt om de går ned i lønn og forbruk

Oppgave 3)

Aktiv:

- Bruker virkemidlene i modellen for å stabilisere økonomien

I praksis:

- Ekstraordinære tiltak i nedgangstider (skattelette, økte trygder, men særlig prosjekter – infrastruktur)
- Innstramninger i gode tider.